

NVEs leverandørskifteundersøkelse, 3. kvartal 2016

Beregninger i leverandørskifteundersøkelsen for 3. kvartal 2016 viser at det ble foretatt 118 800 bytter blant norske husholdninger. Dette er en økning på 25% sammenlignet med tilsvarende kvartal i 2015 og er det tredje høyeste tallet registrert siden målingene begynte i 2002. I husholdningsmarkedet var markedsandelen til den gjennomsnittlige dominerende leverandøren 69%, dette er første gang markedsandelen faller under 70%.

Variabelprisavtaler var i gjennomsnitt 24% dyrere enn i tilsvarende kvartal i 2015, mens spotprisavtaler var i gjennomsnitt 76% dyrere. Dette følger til dels av uvanlig lave kraftpriser i 3. kvartal 2015.

Det ble i 3. kvartal 2016 innrapportert tilleggsgjell om bytteaktivitet fra 34 nettselskaper som representerer 86% av norske husholdningskunder. Tallene viser at i gjennomsnitt 43% av kundene innenfor disse nettområdene ikke har byttet kraftleverandør de siste 5 årene.

Antall leverandørskifter

NVEs beregninger for 3. kvartal 2016 viser at det ble foretatt 23 900 flere bytter, sammenlignet med tilsvarende kvartal i 2015.¹ Antall bytter blant husholdningene var dermed 25% høyere enn på samme tid i fjor. Blant næringskundene ble det foretatt 1300 færre leverandørskifter i 3. kvartal 2016, en nedgang på 13% sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor.

Tabell 1: Antall leverandørskifter per år og kvartal for husholdningskunder. Kilde: NVE.

Husholdningskunder	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. kvartal	90 300	90 600	96 400	101 600	75 300	109 000
2. kvartal	50 000	69 700	78 800	83 700	74 700	114 800
3. kvartal	53 600	84 300	89 300	72 000	94 900	118 800
4. kvartal	83 100	87 600	118 600	84 900	107 800	

Tabell 2: Antall leverandørskifter per år og kvartal for næringskunder. Kilde: NVE.

Næringskunder	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. kvartal	13 200	15 400	18 800	12 100	12 100	19 300
2. kvartal	7 000	6 000	9 800	7 100	8 200	11 200
3. kvartal	7 000	5 700	8 200	6 800	9 700	8 400
4. kvartal	7 600	6 500	8 900	7 000	8 200	

Om leverandørskifter

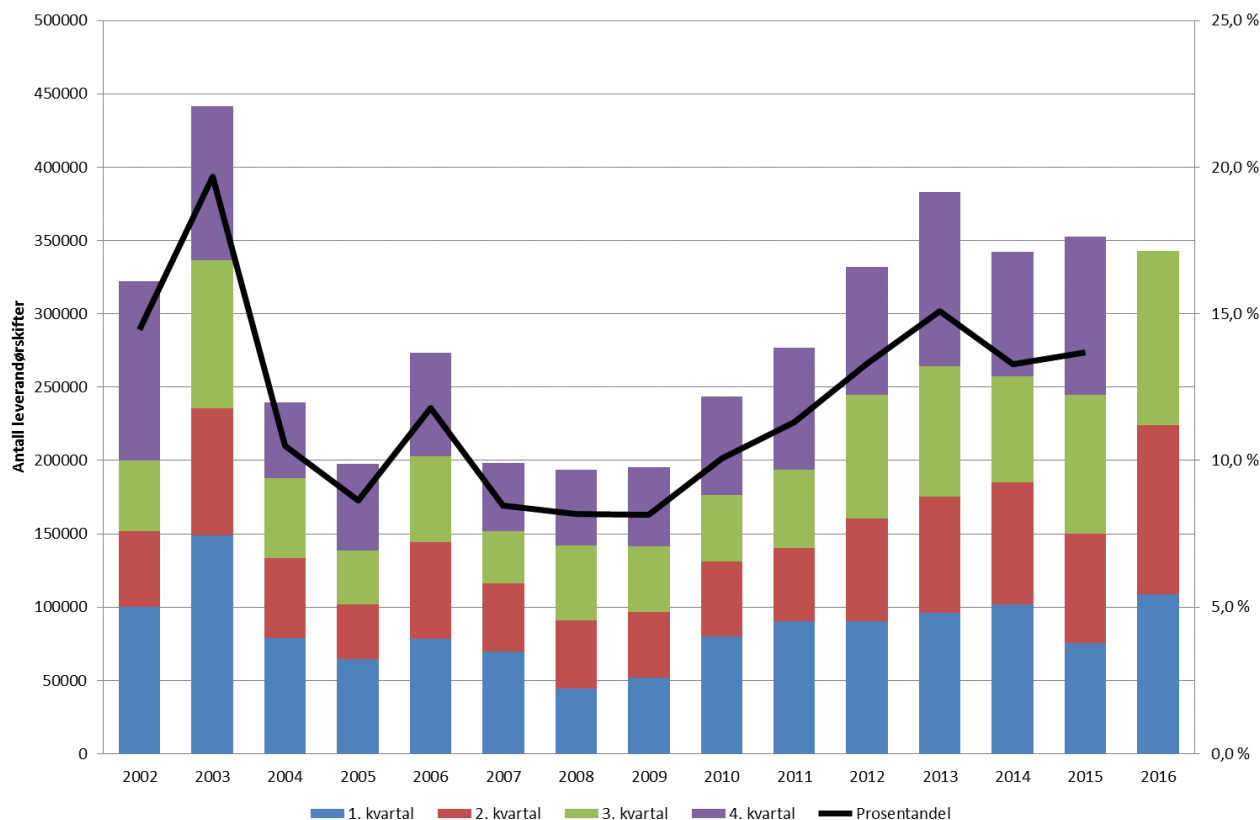
Antall leverandørskifter kan være en indikator for graden av konkurranse i sluttbrukermarkedet for kraft. I henhold til økonomisk teori vil man i et velfungerende kraftmarked med aktive og velinformerte forbrukere, ha forbrukere som velger de mest konkurransedyktige kraftleverandørene og strømvitalene. Dette vil bidra til god konkurranse i markedet, og bidra til å holde kraftleverandørenes marginer lave.

Det er verdt å merke seg at dette er tall som viser antall leverandørskifter, ikke antall forbrukere som skifter leverandør. Det betyr at dersom en forbruker bytter leverandør, og deretter bytter tilbake til sin forrige leverandør etter kort tid, telles dette som to leverandørskifter. Antallet forbrukere som har byttet leverandør kan dermed være langt lavere enn leverandørskiftetallene indikerer.

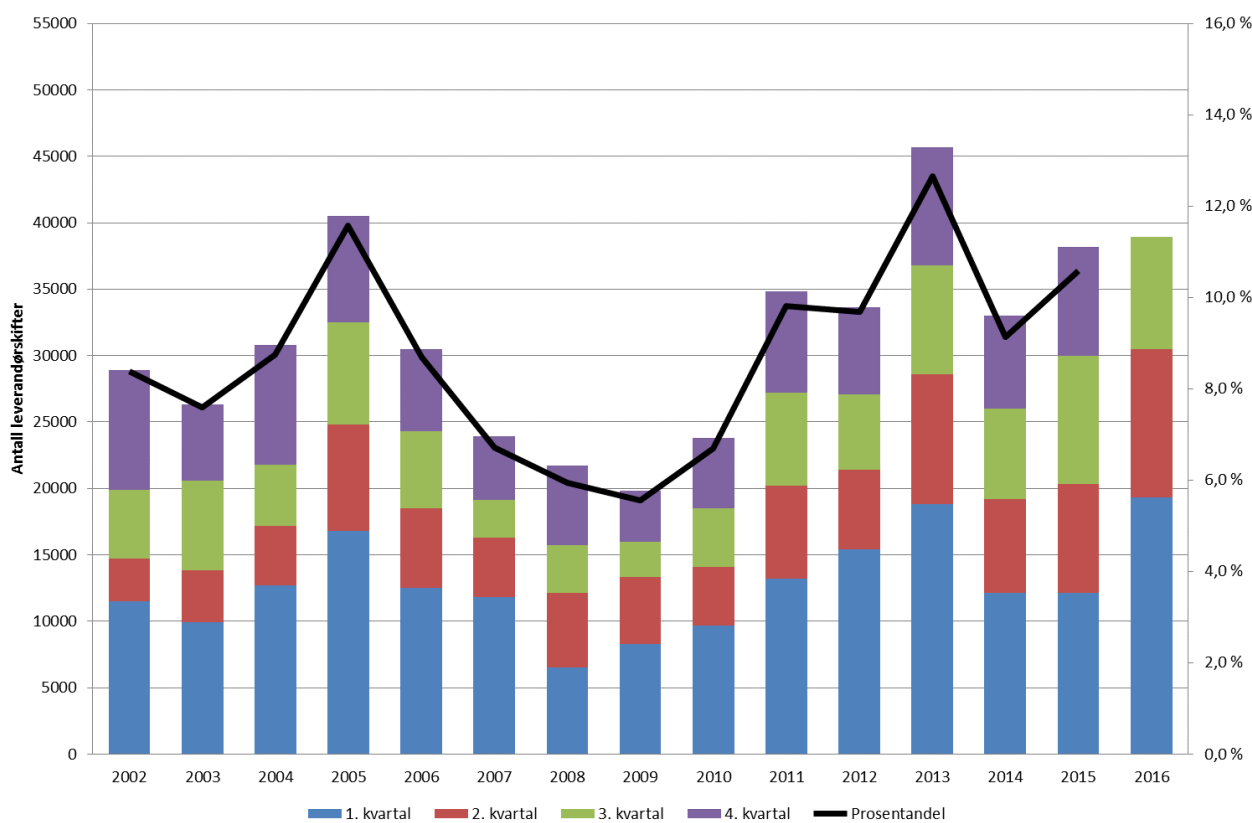
Norge var tidlig ute med å åpne opp for at sluttbrukere fritt kan velge kraftleverandør, og har i dag en relativt høy andel leverandørskifter sammenlignet med andre land i Europa. [Figur 1](#) og [Figur 2](#) viser utviklingen i antall leverandørskifter fra 2002 og frem til i dag for henholdsvis husholdningskunder og næringskunder. Den kraftige veksten i antall leverandørskifter ved årsskiftet 2002/2003 sammenfalt med en periode med svært høye kraftpriser. Det er imidlertid ikke bare høye priser som påvirker forbrukerne til å skifte kraftleverandør.

¹ Justeringsfaktor er basert på antall husholdningskunder og næringskunder i 2014. Når NVE sent i 2016 mottar nye tall for totalt antall husholdnings- og næringskunder i 2015, vil leverandørskiftetallene justeres i henhold til korrekt antall husholdningskunder og næringskunder.

Figur 1: Antall leverandørskifter per år og kvartal for husholdningskunder og årlige leverandørbytter for husholdningskunder i prosent. Kilde: NVE.

Figur 2: Antall leverandørskifter per år og kvartal for næringskunder og årlige leverandørbytter for næringskunder i prosent. Kilde: NVE.

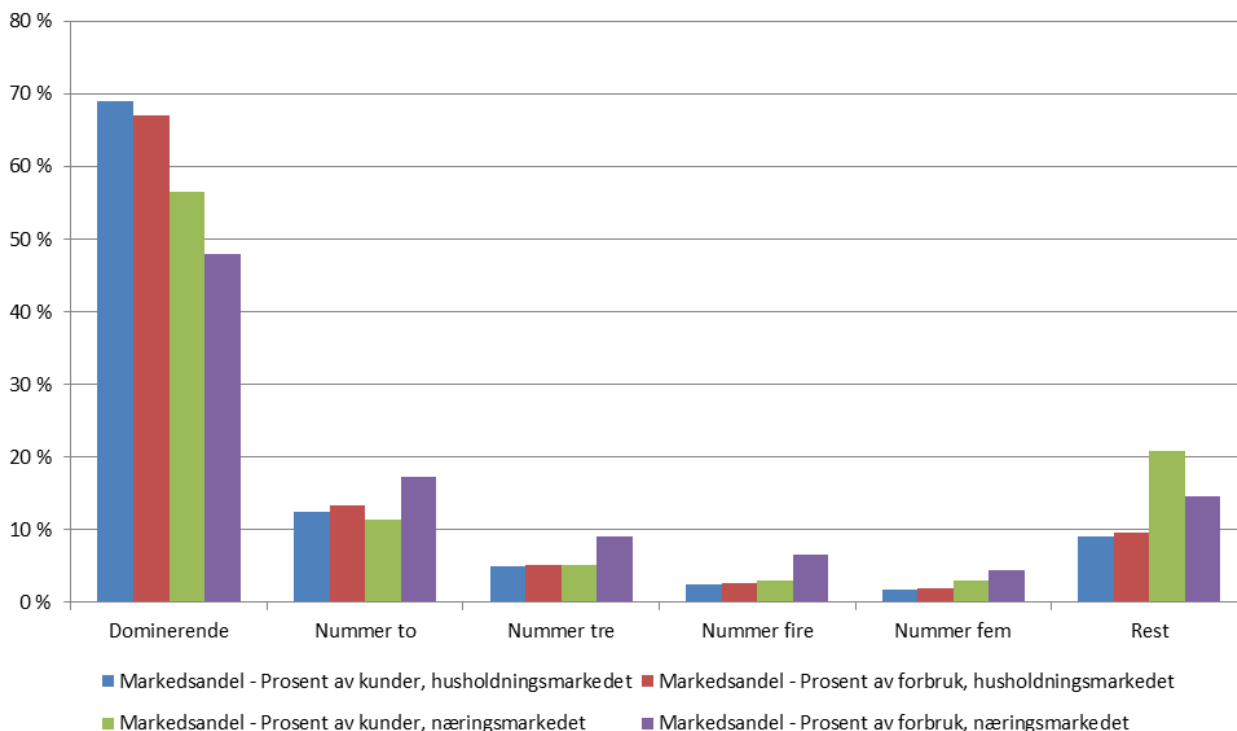

Markedsandeler

Beregninger for husholdningsmarkedet viser at den gjennomsnittlige markedsandelen til den dominerende kraftleverandøren i hvert nettområde var 69% i 3. kvartal 2016. Dette er en nedgang på 1 prosentpoeng sammenlignet med 3. kvartal 2016. Det er første gang at markedsandelen er under 70% siden NVE begynte å beregne denne statistikken i 2011.

I næringsmarkedet hadde den dominerende leverandøren i gjennomsnitt 57% markedsandel i 3. kvartal 2016.

Figur 3: Gjennomsnittlig markedsandel for de fem dominerende leverandørene. Kilde: NVE

Sluttbrukerpriser

Prisene norske sluttbrukere betalte for variabelpris- og spotprisavtaler var i 3. kvartal 2016 noe høyere enn i tilsvarende kvartal i 2015, dette gjelder samtlige prisområder og kontraktstyper. Variabelprisavtaler var i gjennomsnitt 24% dyrere enn på samme tid i fjor, mens spotprisavtaler var i gjennomsnitt 76% dyrere.

Tabell 3: Gjennomsnittlige priser (øre/kWh) på strømavtale. Kilder: Nord Pool Spot, Konkurransetilsynet og NVE.

	Standard variabel kontrakt	Elspotområdet Øst-Norge (NO1)	Elspotområdet Sørvest-Norge (NO2)	Elspotområdet Midt-Norge (NO3)	Elspotområdet Nord-Norge (NO4)	Elspotområdet Vest-Norge (NO5)
3. kv. 2016	34,6	30,8	30,7	38,1	27,1	29,1
2. kv. 2016	32,7	30,8	30,8	34,0	24,5	30,8
3. kv. 2015	27,9	16,4	20,3	20,3	15,4	16,3

Om priser

De oppgitte prisene er inkl. mva. og et påslag på 4,2 øre/kWh, bortsett fra i elspotområdet Nord-Norge, hvor prisen er oppgitt ekskl. mva. og inkludert et påslag på 3,0 øre/kWh. Det inkluderte påslaget er beregnet av NVE, og skal representere et gjennomsnittlig påslag på spotpris kontrakter tilbudt i markedet. Påslaget brukt for kontrakter i elspotområdet Nord-Norge er lavere fordi husholdningskunder i Nordland, Troms og Finnmark har fritak fra merverdiavgift på strøm.

Leveringsplikt

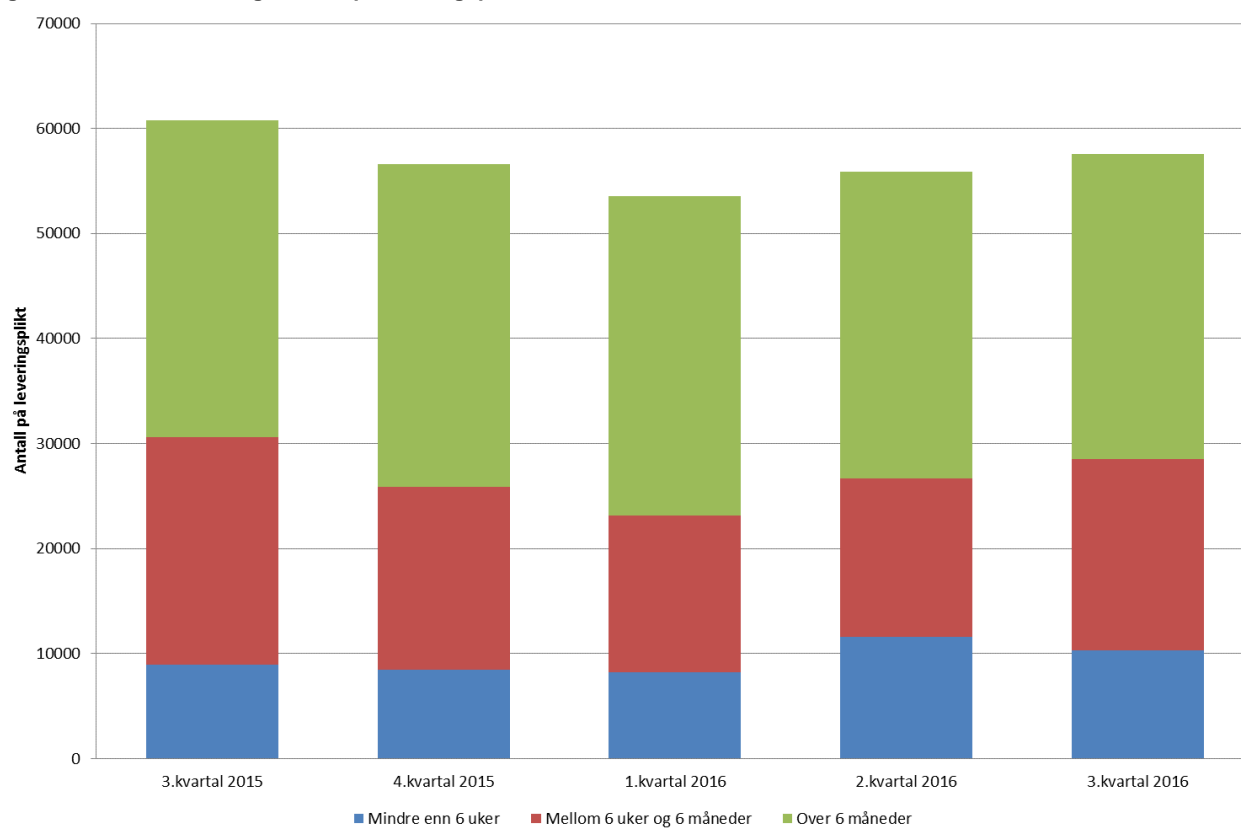
Tabell 4: Andel husholdningskunder på leveringsplikt ved utgangen av hvert kvartal. Kilde: NVE

Husholdningskunder	Andel kunder (antall abonnenter)	Andel forbruk (volum)
3.kvartal 2015	2,4 %	1,7 %
4.kvartal 2015	2,2 %	1,7 %
1.kvartal 2016	2,1 %	1,6 %
2.kvartal 2016	2,2 %	1,8 %
3.kvartal 2016	2,2 %	1,7 %

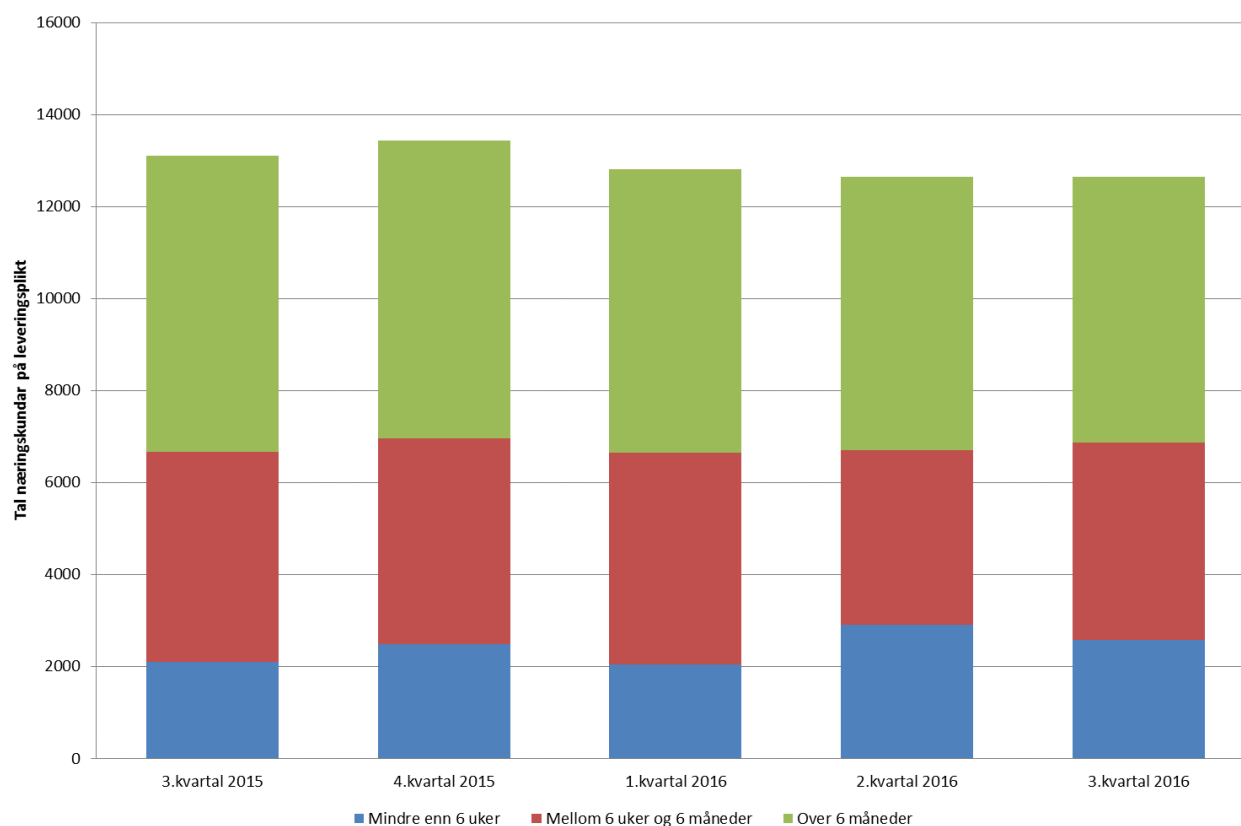
Tabell 5: Andel næringskunder på leveringsplikt ved utgangen av hvert kvartal.

Næringskunder	Andel kunder (antall abonnenter)	Andel forbruk (volum)
3.kvartal 2015	3,6 %	1,0 %
4.kvartal 2015	3,7 %	1,2 %
1.kvartal 2016	3,6 %	1,2 %
2.kvartal 2016	3,5 %	1,0 %
3.kvartal 2016	3,5 %	1,0 %

Figur 4: Antall husholdningskunder på leveringsplikt. Kilde: NVE

Figur 5: Antall næringskunder på leveringsplikt. Kilde NVE

Tilleggsrapportering

Basert på tilleggsrapporteringen har NVE beregnet hvor mange norske husholdningskunder som ikke har byttet kraftleverandør på 5 år eller mer. Innen utgangen av 3. kvartal 2016 var dette 1 112 600 husholdningskunder. Sett i sammenheng med totalt antall husholdningskunder, tyder dette på at 43% av norske husholdningskunder i 3. kvartal 2016 ikke har byttet kraftleverandør de siste 5 årene eller mer.

Tabell 6: Andel husholdningskunder som ikke har byttet kraftleverandør på 5 år eller mer per år og kvartal. Kilde: NVE.

Ikke byttet kraftleverandør \geq 5 år	2016	2017	2018	2019	2020
1. kvartal	44 %				
2. kvartal	46 %				
3. kvartal	43 %				
4. kvartal					

Om tilleggsrapportering

NVE har for 3. kvartal 2016 innhentet en tilleggsrapportering fra 34 nettselskap. Disse selskapene representerer 86% av norske husholdningskunder. Beregninger gjort på grunnlag av tilleggsrapporteringen er skalert opp i henhold til det totale antall husholdningskunder. Det tas forbehold om at dette er en ny type innrapportering og at beregningene er foreløpige.

Om undersøkelsen

NVE har siden 1997 gjennomført kvartalsvise undersøkelser av leverandørskifter og kraftleverandørers markedsdominans i sluttbrukermarkedet for kraft, og undersøkelsene bidrar til NVE sitt arbeid med å følge med på om sluttbrukermarkedet for elektrisitet fungerer tilfredsstillende. Dette er et ledd i arbeidet med å undersøke om sluttbrukermarkedet fungerer tilfredsstillende.

Fra 1999 ble undersøkelsen utvidet fra å omfatte husholdningskunder til også å inkludere næringskunder. I tredje kvartal 2016 deltok 39 av de største nettselskapene med distribusjonsnett i Norge i undersøkelsen.¹ Disse 39 nettselskapene omfattet omtrent 90 prosent av husholdningsmarkedet og omtrent 94 prosent av næringsmarkedet. De innsamlede tallene for leverandørskifter skaleres opp i henhold til det totale antall husholdnings- og næringskunder for å bedre representere hele sluttbrukermarkedet. Tallet på abonnement for husholdningskunder og hytter/fritidsboliger er beregnet til å være om lag 2 576 300. Totalt antall næringskunder er beregnet å være om lag 361 600. Disse tallene oppdateres hvert år i september når NVE mottar oppdaterte tall.